

Маърузаҳои собиқ Сафири Чопон дар Хорватия, чаноби Кэйдзи ИДЭ

31 марти соли 2026 дар Вазорати корҳои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Донишгоҳи миллии Тоҷикистон дар мавзӯи «Тартиботи байналмилалӣ ва дипломатияи Чопон» маърузаҳо баргузор гардиданд. Маърузаро чаноби Кэйдзи ИДЭ — дипломати чопонӣ бо собиқаи 40-сола, ки фаъолияти кории ӯ 9 соли хизмат дар Русия, 3 сол дар Чин ва мансаби Сафири Фавқулода ва Мухтори Чопон дар Хорватияро дар бар мегирад, ироа намуд. Дар ҳоли ҳозир ӯ ходими калони илмии Форуми байналмилалӣ Чопон ва лектори Донишгоҳи Риккё мебошад.

Дар оғози маърузаҳо чаноби ИДЭ дар бораи робитаҳои таърихӣ байни Чопон ва Осиёи Марказӣ нақл кард, ки шаҳодати онҳо осори фарҳангии суғдиён (худуди шимолӣ Тоҷикистони имрӯза) мебошад — онҳо то имрӯз дар ҳазинаи Сёсоин дар префектураи Нара нигоҳ дошта мешаванд. Инчунин, маърузачӣ рӯйдодҳои калидии таърихро дар Осиёи Шарқӣ, аз ҷумла нуфузи Чин, ҳучуми муғулҳо ба Чопон (солҳои 1274 ва 1281) ва ҷанги Русияву Чопонро (солҳои 1904–1905) инъикос намуд. Ҳангоми шарҳи ғояҳои фалсафӣ, ки асоси тартиботи байналмилалӣро ташкил медиҳанд, ба консепсияи он, ки қувва танҳо дар сурати таъҷаб ва ахлоқ ва ҳуқуқ метавонад муассир бошад, таваҷҷуҳи хосса зоҳир карда шуд. Сипас, лектор принципҳои дипломатияи Чопонро пас аз Ҷанги дуҷуми ҷаҳонӣ муфассал шарҳ дод.

Дар ҷаласаи субҳирӯзӣ дар Вазорати корҳои хориҷӣ тақрибан 40 дипломат, асосан мутахассисони ҷавон иштирок доштанд. Намоёндагони Вазорат таваҷҷуҳи зиёд зоҳир намуда, оид ба вазъи муосири тартиботи байналмилалӣ, муносибатҳои Чопон бо ИМА ва Русия, рақобати иқтисодӣ ва роҳҳои ҳалли мушкилоти талабот ба энергия саволҳо доданд.

Дар чаласаи нисфирӯзӣ дар ДМТ дар маъруза ҳудуди 70 нафар — асосан устодон ва донишҷӯёни факултети муносибатҳои байналмилалӣ иштирок намуданд. Иштирокчиён ғаёлнокии баланд нишон дода, ба маърузачӣ як қатор саволҳои муҳимро оид ба мавқеи Ҷопон дар муносибат бо ИМА дар шароити мураккаби кунунии байналмилалӣ, инчунин сиёсати худмудофии миллии Ҷопон дар ихтоси кишварҳои дорой яроқи ядрой пешниҳод карданд. Бонавбат, муносибатҳои дипломатӣ ва лоиҳаҳои ҳамкорӣ байни Ҷопон ва кишварҳои Осиёи Марказӣ, аз ҷумла Тоҷикистон, ва нақши бунёдии ҳуқуқи байналмилалӣ дар сиёсати муосири ҷаҳонӣ мавриди баррасӣ қарор гирифтанд.

